

Handläggare
Daniel Andersson
Telefon 08-508 27 337**Till**
Stadsbyggnadsnämnden

Svar på skrivelse om medborgardeltagande i Söderstaden/Slakthusområdet

Förslag till beslut

Stadsbyggnadsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande till svar på skrivelsen.

Niklas Svensson

Bo Bergman

Martin Schröder

Sammanfattning

Vänsterpartiet har inkommit med en skrivelse om medborgardeltagande i Söderstaden/Slakthusområdet. De lyfter fram utmaningen att skapa ett attraktivt område och vikten av att ta områdets kulturmiljö och identitet tillvara. De ser att befolkningen i närliggande stadsdelar kommer att påverkas starkt av förändringarna och tror att ett djupare medborgarinflytande kan ge större acceptans för projektet. De vill därför uppdra åt kontoret att pröva ett fördjupat samrådsförfarande.

Stadsbyggnadskontoret redovisar kortfattat erfarenheterna från de senaste årens arbete med att utveckla dialogformer och beskriver de aktiviteter inom kommunikation och dialog som genomförts inom projekt Slakthusområdet. Kontoret delar uppfattningen att det är av stor vikt att fördjupa samrådet och pröva nya former för detta, då projektet är av ett stort allmänintresse och staden har behov av återkoppling på förslaget liksom att veta mer om medborgarnas förväntningar på den framtida stadsdelen. Kontoret konstaterar dock att öronmärkta resurser för en särskild dialogsatsning inom Slakthusområdet idag saknas och avser att återkomma med mer information om programförslaget och samrådsupplägget innan samrådet påbörjas.

StadsbyggnadskontoretFleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se

Bilaga: Skrivelse 2014-02-12 från Maria Hannäs (V) och Sebastian Wiklund (V)

Utlåtande

Skrivelsen

Stadsbyggnadskontoret tog 2014-03-06 emot en skrivelse daterad 2014-02-12 från Maria Hannäs (V) och Sebastian Wiklund (V) angående medborgardeltagande i Söderstaden/Slakthusområdet. Skribenterna lyfter fram utmaningen att skapa ett attraktivt område för boende och företagande, liksom vikten av att ta till vara på områdets kulturmiljö och identitet i detta arbete. De konstaterar att det inte finns några boende inom området idag, men att befolkningen i närliggande stadsdelar kommer att påverkas starkt och att det därför är viktigt att de kommer till tals och kan påverka i ett tidigt skede. Vidare lyfts flera olika metoder för medborgardialog, som stadsbyggnadskontoret prövat och utvecklat de senaste åren, fram. Vänsterpartiet tror att ett djupare medborgarinflytande kan ge en större acceptans för projektet och vill uppdraga åt kontoret att pröva ett fördjupat samrådsförfarande och återkomma till nämnden med en redovisning av hur kontoret avser att genomföra det.

Bakgrund

Stadsbyggnadskontoret har sedan 2010, då kommunfullmäktige godkände *Vision Söderstaden 2030*, arbetat med planeringen av Söderstaden. 2011-12-08 § 15 beslutade stadsbyggnadsnämnden att påbörja programarbete för blandad stadsbebyggelse i Slakthusområdet. Vid samma möte, § 27, antog nämnden också en *Stadsbyggnadsstrategi Söderstaden*, som beskriver de viktigaste planeringsfrågorna och konkretiserar ett antal strategier för att uppnå målsättningen om en sammanhållen, trygg och mångsidig urban miljö i de olika delområdena.

I början av 2013 slöt exploateringsnämnden ett intentionsavtal med Ikea/Ikano med avsikten att staden och Ikea/Ikano tillsammans skulle utreda förutsättningarna för en ny handelsanläggning mm inom Söderstaden. Intentionsavtalet omfattar ett Ikeavaruhus och köpcentrum om 136 000 kvm BTA, ca 550 bostäder och 4000 parkeringsplatser. Stadsbyggnadsnämnden beslutade 2013-05-23 § 8 att godkänna dessa ändrade förutsättningar för programarbetet och uppdrog åt stadsbyggnadskontoret att genomföra program-samråd.

Arbetet med att i samverkan med exploateringskontoret, fastighetskontoret, trafikkontoret och Ikea/Ikano ta fram ett förslag till planprogram med tillhörande utredningar för hela Slakthusområdet pågår för närvarande.

Erfarenheter från kontorets dialogprojekt

Kontoret har sedan hösten 2011 arbetat systematiskt med utveckla formerna för tidig dialog, bland annat genom vissa särskilt utvalda pilotprojekt. Dessförinnan hade olika nya former för samråd och dialog testats i olika projekt.

Olika former för dialog har olika fördelar. Metoden *Open space* har kontoret använt sig av vid ett flertal tillfällen. Det ger ett stort engagemang bland deltagarna och ett omfångsrikt material till staden. Det ger en bred bild av hur deltagarna ser på sitt område som helhet, men också enskilda detaljer. Metoden bygger på att deltagarna själva sätter agendan och väljer frågeställningar. Det innebär en risk att staden inte får svar på de frågor man kan ha och att deltagare väljer att fokusera sin tid och sitt engagemang på frågeställningar som inte är aktuella eller som inte hanteras inom planprocessen. Samtidigt är det en möjlighet att viktiga frågor, som annars inte hade kommit fram, ställs. Ett delat agendasättande ger förutsättningar för ett jämlikt samtal mellan staden och inbjudna aktörer eller medborgare. Fler kan komma till tals på sina villkor. Fler röster och fler perspektiv på planeringen kommer fram.

Om ett prioriterat syfte med en dialog är att via deltagarna få ett förbättrat kunskapsunderlag, finns det andra metoder där kontoret på ett tydligare sätt formulerar agendan. I programarbetet för Södra Skanstull bjöds intressentgrupper in för en s k *dialogworkshop*, där deltagarna själva fick agera planerare genom att göra konkreta områdesanalyser och diskutera mål och möjligheter inom projektområdet. Utformningen av dialogtillfället gjordes bland annat med syftet att på kort tid få in mycket värdefull kunskap om platsen. Precis som med andra metoder, innebär det också en möjlighet för intressenter att få tidig inblick i det pågående arbetet, träffa stadens representanter och i många fall en större tillit till planprocessen och acceptans för kommande förändringar. De tydliga, snävare ramarna som staden formulerat för tillfället gjorde att den information som inkom var mer konkret och fokuserad på planeringsuppgiften än genom *Open space*. På samma gång minskar utrymmet för den typ av alternativa idéer som kan komma fram i helt fria samtal. Den *Community planning weekend* som anordnades för Hornsbruksgatan sökte på ett liknande sätt att involvera deltagarna själva i rollen som stadsplanerare, men i det fallet som ett mycket mer omfångsrikt arrangemang över 3-4 dagar.

Dialog i projekt Slakthusområdet

Tidig dialog och löpande information

Varken Söderstaden eller Slakthusområdet har varit föremål för någon särskild satsning som pilotprojekt inom ramen för kontorets

dialogprojekt. Slakthusområdet skiljer sig från de flesta andra programområden som kontoret just nu arbetar med, genom att det är ett område som helt saknar boende och som är i princip helt slutet mot omgivande stadsdelar, saknar offentliga rum och inte genomkorsas av några promenad- eller cykelstråk. Staden har ändå genomfört en rad aktiviteter inom kommunikation och dialog, där näringsidkare inom området har varit den viktigaste målgruppen. Vid flera tillfällen har projektet funnits på plats i området med öppet hus för näringsidkare och andra verksamheter. Samtal har förts med fastighetsägare och tomträttshavare om framtida utvecklingsmöjligheter. Våren 2013 hölls ett särskilt informationsmöte om intentionsavtalet med Ikea/Ikano. Fastighetskontoret har löpande kontakt med näringsidkare som berörs av det planerade nya livsmedelsklustret i Larsboda.

Kringboende har framförallt berörts genom att projektet då och då ger ut nyhetsbrevet *Nytt om Söderstaden* med aktuell information till både företagare och boende i närområdet, men stadsbyggnadskontoret tar också emot intressentnätverk, villaägarföreningar och andra intresserade vid förfrågan för att berätta om aktuellt projektläge.

Programsamrådet

De förändringar av Slakthusområdet som planeras är omfattande. Området förändras från ett slutet industriområde till en integrerad, blandad stadsdel med tydligt offentlig karaktär. Med 2500-3000 nya lägenheter, många nya verksamheter, nya sammankopplande gång- och cykelstråk, förändrad vägtrafikstruktur, en större handelsanläggning, förändringar av tunnelbanans Hagsätragren och nya offentliga rum, finns det en lång rad frågor av stort intresse för allmänheten. Berörda är både verksamma inom området, kringboende och en vidare krets av stockholmare. Ur stadsbyggnadskontorets perspektiv finns ett behov av att förstå mer av vad de framtida invånarna efterfrågar för boendekvaliteter, hur de vill använda de nya torg och parker som kommer att anläggas eller vad de vill att det kulturhistoriska arvet ska fyllas av för nytt liv. Kontoret behöver också återkoppling på de förslag och slutsatser som då kommer att presenteras.

Stadsbyggnadskontoret delar därför uppfattningen att det är av stor vikt att använda programsamrådet på bästa sätt för att både sprida information om förslaget och dess konsekvenser liksom att inhämta ny kunskap, synpunkter och kreativa idéer inför det fortsatta arbetet. Med tanke på det stora allmänintresset är avsikten att genomföra ett samråd med flera olika mötesformer som kan möta olika gruppers intressen och gärna pröva nya samrådsformer som en del i kontorets ständiga utvecklingsarbete. Kontoret avser att återkomma till

stadsbyggnadsnämnden med information om både samrådsupplägg och programförslag innan samrådet påbörjas. Idag är det för tidigt att slå fast exakt på vilket sätt samrådet kommer att organiseras, då planeringen inför samrådet inte kommit så långt. En annan aspekt är att både *Open space* och *Community planning* är relativt kostsamma processer avseende både projektets egen tid och nödvändigt konsultstöd. I dagsläget finns inget särskilt uppdrag eller öronmärkta resurser för en satsning av det slaget i Slakthusområdet.

Framtida medborgarmedverkan

Slakthusområdet är stort och kommer att förändras och tas i anspråk av invånarna gradvis under flera decennier. Behovet av dialog kommer inte att upphöra i och med programsamrådet. En intressant metod för att involvera medborgarna i utformningen av de nya offentliga rum som kommer att anläggas är s k *idéburen stadsförbättring*. Stadsbyggnadskontoret har i budget för 2014 getts uppdraget att implementera idéburen stadsförbättring. När det är dags att detaljutforma gator, torg och parker längre fram i planeringsprocessen, är detta en möjlig metod att pröva i samverkan med exploateringskontoret.